

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียน
ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

Elementary School Management Strategies According to the Concept of Enhancing
Student's Creative Problem Solving Ability

นิพิฐพร โกมลกิจิศัก¹ นันทรัตน์ เจริญกุล² และ พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์³

Nipitporn Gomonkitisak, Nantarat Charoenkul, and Pruet Siribanpitak

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบแนวคิด สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม และพัฒนาเป็นกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิด การเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน ใช้การศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ และสังเคราะห์กรอบแนวคิด จากนั้นเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ยกร่างกลยุทธ์ และจัดประชุมสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 397 โรง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินกรอบแนวคิด แบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และแบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ ของกลยุทธ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) กรอบแนวคิดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนฯ ประกอบด้วยแนวคิดหลัก 3 เรื่อง ได้แก่ การบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ วิธีเสริมสร้าง ความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (2) สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียน การสอนและสภาพเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดในระดับมาก (3) จุดแข็งของการบริหาร

Article Info: Received 4 April, 2018; Received in revised form 16 July, 2018; Accepted 17 July, 2018

¹ นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: givesosu@hotmail.com
Ph.D. Candidate in Educational Administration Division, Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: givesosu@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: nantarat.c@chula.ac.th
Lecturer in Educational Administration Division, Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University
Email: nantarat.c@chula.ac.th

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: pruet.s@chula.ac.th
Lecturer in Educational Administration Division, Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University
Email: pruet.s@chula.ac.th

โรงเรียน คือ การจัดการเรียนการสอน ส่วนจุดอ่อนคือ การพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผล การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ ส่วนภาวะคุกคาม ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล สภาพสังคม และสภาพเทคโนโลยี (4) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนฯ มี 4 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์รอง

คำสำคัญ: กลยุทธ์ / การบริหารโรงเรียน / ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

Abstract

The objectives of this research were to examine conceptual framework, current and desirable states, strengths, weaknesses, opportunities, and threats, and to develop primary school management strategies according to the concept of student competency development in creative problem solving. Mixed methodology was applied by means of documentary study, analysis and synthesis of conceptual framework, collecting data from the sample, making draft strategies, and organizing a focus group discussion. A sample of 397 primary schools under the Office or Basic Education Commission was drawn. Research instruments included a conceptual framework evaluation form, a questionnaire on current and desirable states, a questionnaire on opinion about school management, and an evaluation form on propriety and feasibility of the strategies.

Research results revealed the followings: (1) the developed conceptual framework of primary school management strategies comprised of 3 major conceptual frameworks, namely, academic management in primary school, creative problem solving competency, and student competency development approach in creative problem solving; (2) the desirable state of primary school management according to the concept of student competency development in creative problem solving based on the analysis of internal environment indicated the highest mean for instruction management and technological situation; (3) the strength of primary school management involved instruction management, while the weaknesses were curriculum development, measurement and evaluation, and development of learning media and sources. External factor as opportunity was economic situation; while threats included government policy, social situation and technological situation; and (4) primary school management strategies contained 4 main strategies and 11 sub-strategies.

KEYWORDS: STRATEGIES / SCHOOL MANAGEMENT / CREATIVE PROBLEM SOLVING ABILITY

บทนำ

การศึกษาสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนไทยโครงการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเชิงพื้นที่ในการวิเคราะห์สภาวะการณ์และขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนพบว่า สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนไทยยังคงน่าเป็นห่วงในหลายกรณีปัญหาดังเช่น ปัญหาความเครียดในเด็กและเยาวชนไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ปัญหาด้านครอบครัว เด็กไทยในปัจจุบัน พบว่า เด็กไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ปัญหาสภาวะการณ์ทางเพศ พบว่า สถานการณ์แม่วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 19 ปี ยังคงเป็นสถานการณ์ที่น่าจับตามอง ปัญหาด้านอบายมุข พบว่า เด็กไทยเฉลี่ยร้อยละ 20 หรือ 1 ใน 5 เล่นพนันฟุตบอลและซื้อลอตเตอรี่หรือหวยใต้ดิน เป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ ด้านปัญหายาเสพติดสำรวจพบเด็กไทยกำลังตกอยู่ในสถานการณ์ ความเสี่ยงที่สามารถติดยาเสพติดได้โดยง่าย ส่วนประเด็นปัญหาด้านความรุนแรง พบว่า เด็กไทยเคยพบเห็นการพกพาอาวุธเป็นครั้งคราวถึงเป็นประจำ และเคยพบเห็นการทำร้ายร่างกายในสถานศึกษา สุดท้ายปัญหาสื่อครองชีวิตเด็กไทยขยายตัวสูงขึ้น เด็กไทยใช้เวลาหมดไปกับสื่อซึ่งสูงถึง 8-9 ชั่วโมงใน 1 วัน โดยในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อเวลาในการพักผ่อนที่ลดลงและส่งผลกระทบต่อเวลาในการเรียนรู้ของเด็กให้ต้องด้อยประสิทธิภาพลงไป (สถาบันรามจิตติ, 2555) จะเห็นได้ว่าสถานการณ์สภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็กไทยในปัจจุบันมีแนวโน้มที่เด็กจะเผชิญกับปัญหาที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การเตรียมผู้เรียนให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครู และผู้บริหาร ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญและร่วมมือกันพัฒนาความสามารถนี้ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งช่วยลดจำนวนเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นปัญหาอันจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

การจัดการศึกษาในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 23 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นในเรื่องการฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

รวมทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก นอกเหนือจากคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนไว้ 5 สมรรถนะ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เป็นสมรรถนะที่ทำให้นักเรียนสามารถเผชิญปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งความสำคัญไปที่การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนมีศักยภาพนี้เพื่อสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

ฮักกินส์ (2554) พบว่า การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการแข่งขันสูง โดยเฉพาะเด็กที่มีอายุระหว่าง 6-7 ปี ถ้าโรงเรียนไม่ได้ส่งเสริมเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จะทำให้เด็กสูญเสียสมรรถนะด้านนี้ไป 70%-90% หลังจากที่เข้าโรงเรียนเพียง 1 ปี ส่วนใหญ่องค์กรหรือบุคคลมักสูญเสียโอกาสในการค้นพบวิธีแก้ปัญหาองค์กรหรือปัญหาส่วนบุคคล เนื่องจากไม่ได้นำความคิดสร้างสรรค์มาเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการแก้ปัญหา บุคคลหรือสมาชิกในองค์กรส่วนใหญ่มักถูกขัดขวางหรือไม่ได้ถูกกระตุ้นให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาทั้งในครอบครัว โรงเรียน และบริษัท บุคคลทั่วไปขาดความรู้ในเรื่องเทคนิคแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ Takahashi (2008) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการแก้ไขปัญหา การรวมความคิดสร้างสรรค์กับการแก้ไขปัญหาจะก่อให้เกิดความสามารถในการค้นพบปัญหา ความสามารถในการแก้ไขปัญหา และบุคลิกภาพที่สร้างสรรค์

ที่เพิ่มขึ้น เช่น การมีความอดทนในการแก้ไขปัญหา การมีท่าทีในการท้าทายปัญหาอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นความสามารถที่ขาดไม่ได้ในบุคคล ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นพฤติกรรมความคิดที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันทำให้นักเรียนมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความเหมาะสมและสามารถแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้

การศึกษาเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นและความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียนให้บรรลุตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำผลไปใช้ในการจัดทำหรือปรับปรุงแผนพัฒนาโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับนักเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ อันจะนำมาซึ่งการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษารอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- 3) เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- 4) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

วิธีการวิจัย

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ

ศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 28,556 โรงเรียน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาชั้นพื้นฐาน, 2557) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 โรงเรียน จากตารางสำเร็จรูปในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (วรรณิ แกมเกต, 2551) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จาก 4 ภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ยกเว้นกรุงเทพมหานครที่กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 10 โรงเรียน เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศซึ่งมีลักษณะพิเศษเฉพาะแตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละภูมิภาคด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) กำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน ครูโรงเรียนละ 1 คน และนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนละ 1 คน รวม 4 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวนประชากร (โรงเรียน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)
กรุงเทพมหานคร	37	10
ภาคเหนือ	6,416	89
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10,880	151
ภาคกลาง	6,740	94
ภาคใต้	3,839	53
รวม	28,566	397

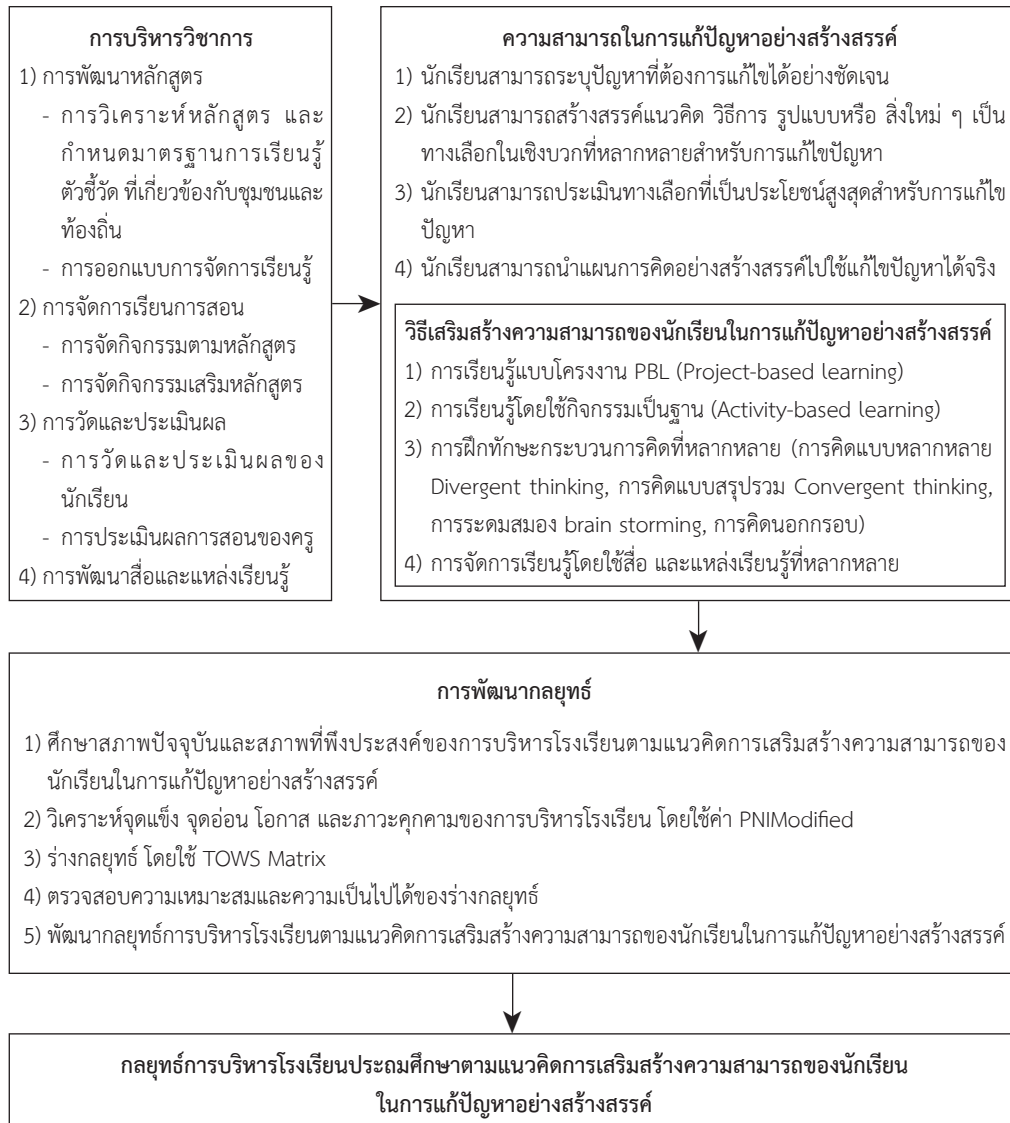
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินกรอบแนวคิด แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ และแบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index

ผลการวิจัย

1) กรอบแนวคิดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้าง

ความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยกรอบแนวคิดหลัก 3 เรื่อง ได้แก่ กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา กรอบแนวคิดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และกรอบแนวคิดวิธีเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 3.504, SD = 0.742$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.399, SD = 0.800$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.385, SD = 0.728$) และด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.385, SD = 0.728$) ตามลำดับ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า สภาพเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.406, SD = 0.732$) รองลงมา คือ สภาพสังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.253, SD = 0.707$) นโยบายของรัฐบาลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.200, SD = 0.735$) และสภาพเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.195, SD = 0.720$) ตามลำดับ

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.446, SD = 0.652$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.431, SD = 0.667$) ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.402, SD = 0.699$) และด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.386, SD = 0.683$) ตามลำดับ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า สภาพเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมาก ($M = 4.396, SD = 0.673$) รองลงมา คือ สภาพสังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.344, SD = 0.665$) สภาพเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.328, SD = 0.671$) และนโยบายของรัฐบาลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.326, SD = 0.664$) ตามลำดับ

3) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีจุดแข็ง คือ การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{\text{modified}} = 0.269$) จุดอ่อน คือ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{\text{modified}} = 0.309$) การวัดและประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.312$) และการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.295$) โอกาส คือ สภาพเศรษฐกิจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.355$) และภาวะคุกคาม คือ นโยบายของรัฐบาล ($PNI_{\text{modified}} = 0.352$) สภาพสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.335$) และสภาพเทคโนโลยี ($PNI_{\text{modified}} = 0.291$)

4) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก และ 11 กลยุทธ์รอง ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 ปฏิรูปการวัดและประเมินผลความสามารถของนักเรียนในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

กลยุทธ์รองที่ 1.1 จัดระบบการวัดและ ประเมินผล ความสามารถในการนำแผนการคิดอย่างสร้างสรรค์ลงสู่การปฏิบัติได้จริง

กลยุทธ์รองที่ 1.2 มุ่งเน้นการวัดและประเมินผล ทักษะการระบุปัญหา ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้แบบใช้กิจกรรมเป็นฐาน กิจกรรมการเรียนรู้โดยการฝึกทักษะกระบวนการคิด หรือกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

กลยุทธ์รองที่ 1.3 กระตุ้นความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรค์แนวคิด วิธีการ รูปแบบ หรือสิ่งใหม่ ๆ เป็นทางเลือกในเชิงบวกที่หลากหลายและสามารถประเมิน

ทางเลือกที่เป็นประโยชน์มาใช้สำหรับการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมโดยผ่านกระบวนการวัดและประเมินผล

กลยุทธ์หลักที่ 2 ปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

กลยุทธ์รองที่ 2.1 พัฒนาหลักสูตรโรงเรียนเป็นรูปแบบบูรณาการ มุ่งเน้น ความสามารถของนักเรียนในการนำแผนการคิดอย่างสร้างสรรค์ไปใช้ในการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์รองที่ 2.2 ส่งเสริมทักษะการ ประเมินทางเลือกสำหรับการแก้ปัญหา ทักษะ สร้างสรรค์แนวคิด วิธีการ รูปแบบ หรือ สิ่งใหม่ ๆ สำหรับการแก้ปัญหา และทักษะการระบุปัญหาในหลักสูตรของโรงเรียน

กลยุทธ์หลักที่ 3 ส่งเสริมการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

กลยุทธ์รองที่ 3.1 เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ ที่มุ่งเน้น ความสามารถของนักเรียนในการนำแผนการคิดอย่างสร้างสรรค์ไปใช้ในการแก้ปัญหาได้จริง

กลยุทธ์รองที่ 3.2 สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียน มีทักษะการระบุปัญหา ทักษะการประเมินทางเลือกสำหรับการแก้ปัญหา และทักษะการสร้างสรรค์แนวคิด วิธีการ รูปแบบ สิ่งใหม่ ๆ สำหรับการแก้ปัญหา

กลยุทธ์หลักที่ 4 ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

กลยุทธ์รองที่ 4.1 ระดมทรัพยากรสำหรับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการนำแผนการคิดอย่างสร้างสรรค์ไปใช้ในการปฏิบัติได้

กลยุทธ์รองที่ 4.2 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

เพื่อเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการประเมินทางเลือก
ที่เป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับการแก้ไขปัญหา

กลยุทธ์รองที่ 4.3 สร้างเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอน
เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์แนวคิด
วิธีการ รูปแบบ หรือสิ่งใหม่ ๆ เป็นทางเลือกในเชิงบวก
ที่หลากหลายสำหรับการแก้ไขปัญหา

กลยุทธ์รองที่ 4.4 ประสานงานด้านการจัดการเรียนการสอน
เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข
ได้อย่างชัดเจน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้
แบบใช้กิจกรรมเป็นฐาน กิจกรรมการเรียนรู้โดยการฝึกทักษะ
กระบวนการคิด หรือกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้
ที่หลากหลาย

อภิปรายผล

1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์

1.1) ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพ
ที่พึงประสงค์สูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านการจัดการเรียน
การสอนในปัจจุบันมีการวิจัยและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ด้วย
เทคนิควิธีการที่หลากหลายจึงทำให้มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ดังผล
การศึกษาของ ณ์ฐพงศ์ กาญจนฉายา (2555) ที่ได้จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบ
เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ ผลการศึกษาของ นฤมล จันทร์สุขวงศ์
(2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถ
ในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ และผลการศึกษาของ สุพีรา ดาวเรือง (2555) ที่เกี่ยวกับการ
จัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหอย่าง
สร้างสรรค์ รวมถึงผลการศึกษาของนักวิชาการจำนวนมากได้พัฒนากระบวนการแก้ปัญห
อย่างสร้างสรรค์สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความสามารถในการแก้ปัญห

อย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนและองค์การ แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด

นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนนับว่าเป็นหลักสำคัญของการศึกษา เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของนักเรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง ประสบความสำเร็จในชีวิต ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของครู หากครูรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมย่อมส่งผลดีต่อพัฒนาการของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของการบริหารวิชาการของ สมาน อัครภูมิ (2551) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนการสอน เป็นหัวใจของงานวิชาการและเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรเพราะเป็นขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

1.2) ผลการวิจัย พบว่า สภาพเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญสำหรับโรงเรียนที่เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ทำให้การเข้าถึงข้อมูลมีความรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพ และช่วยประหยัดต้นทุนในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เชื่อมต่อในระบบอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชญาภรณ์ พัวพานิช (2554) ที่ได้ใช้ระบบการสนับสนุนการปฏิบัติงานบนเว็บเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนเป็นผลสำเร็จ และการศึกษาของ ปกเกศ ชนะโยธา (2557) พบว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในโรงเรียน เป็นทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ กมล ภูประเสริฐ (2553) จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) และ สัมมา ธรนิธย์ (2556) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญขาดไม่ได้ในการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ และทำให้การเรียนการสอนมีความหมายมากขึ้น

2) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2.1) จุดแข็งของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะมีทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการสอนใหม่ ๆ เกิดขึ้น ทฤษฎีที่ได้รับค่านิยมและก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ เริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน มีมุมมองในประเด็นที่ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันและต่างก็มีเอกลักษณ์ของตน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญญรัตน์ บัวพันธ์ (2558) ที่ศึกษาประเด็นคล้ายคลึงกัน โดยได้นำเสนอกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษามาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.2) จุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือ การวัดและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ การที่ด้านการวัดและประเมินผลเป็นจุดอ่อนมากที่สุด อาจเป็นเพราะการประเมินการเรียนรู้ที่ผ่านมามีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีพื้นฐานเหมือนกัน เมื่อมีการเรียนรู้ด้วยวิธีเดียวกัน ดังนั้นการประเมินผลการเรียนรู้จึงใช้มาตรฐานแบบเดียวกันทั้งหมด มุ่งตัดสินการเรียนรู้ในลักษณะแข่งขันและปกปิดเป็นความลับและตัดสินนักเรียนได้และตก ในการเรียนรู้การประเมินผลไม่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ยังเป็นการประเมินผลเพื่อจัดวางตัวผู้เรียนให้เหมาะสมกับความสามารถในการจัดกลุ่มการเรียนหรือเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเท่านั้น จึงละเลยการแสดงผลความสามารถด้านอื่น ๆ ของนักเรียนไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิชา ฉิมทองดี (2557) ที่ศึกษาประเด็นคล้ายคลึงกัน โดยได้นำเสนอกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษาวิเคราะห์จุดอ่อนของ

การบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ คือ การวัดความสามารถขององค์กร และการให้รางวัลผู้สร้างนวัตกรรม

2.3) โอกาสของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือ สภาพเศรษฐกิจ อาจเป็นเพราะว่าในระยะหลังนี้รัฐบาลได้ทุ่มงบประมาณของแผ่นดินในการจัดการการศึกษาไทย โดยเฉพาะงบประมาณที่ได้จัดสรรให้กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับงบประมาณรายจ่ายมากที่สุด มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่การจัดนโยบาย แผน มาตรฐาน หลักสูตร ตลอดจนแนวทางการพัฒนาระบบและการประเมินต่าง ๆ ซึ่งหมายถึง ดูแลรับผิดชอบการศึกษาของเด็กและเยาวชนตั้งแต่ก่อนปฐมวัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงส่งผลให้โรงเรียนระดับประถมศึกษามีงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรมากขึ้น สภาพเศรษฐกิจของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นโอกาสในการบริหารโรงเรียน

2.4) ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คือ นโยบายของรัฐบาล สภาพสังคม และสภาพเทคโนโลยี ตามลำดับ การที่นโยบายของรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามมากที่สุด อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนรัฐบาลและปรับคณะรัฐมนตรีบ่อยครั้งโดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการทำให้นโยบายด้านการศึกษาขาดความต่อเนื่อง โรงเรียนต้องแบกรับภาระงานตามนโยบายใหม่ของคณะรัฐมนตรีใหม่ตลอดเวลา นโยบายของรัฐบาลจึงเป็นภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนะวัฒน์ โอกละคร (2558) ที่ พบว่า นโยบายของรัฐบาลเป็นภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียน

3) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

กลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบไปด้วย กลยุทธ์หลักที่ 1 ปฏิรูปการวัดและประเมินผลความสามารถของนักเรียนในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การประเมินผล

เป็นสิ่งที่ควรดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกับการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และ หลังการดำเนินงานสิ้นสุดลง วัตถุประสงค์ของการประเมินผลอยู่ที่คุณภาพของการจัดการเรียน การสอนที่สะท้อนประสิทธิผลของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนก่อให้เกิดการเรียนรู้ ของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Isaksen, Dorval, and Treffinger (2011) ที่ได้สร้างกลยุทธ์การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็น 3 องค์ประกอบ คือ (1) การเข้าใจความท้าทาย (2) การรวบรวมความคิด (3) การวางแผน สำหรับการปฏิบัติ และสุดท้ายต้องมีการประเมินภารกิจเพื่อย้อนกลับไปพัฒนาการวางแผน แนวทางแก้ปัญหา และการออกแบบกระบวนการแก้ปัญหา

กลยุทธ์หลักที่ 2 ปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถของนักเรียน ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้นับว่า เป็นหัวใจของการบริหารงานวิชาการ เพราะหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมหลัก ของการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรเป็นแผนแม่บทในการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดและ จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร (สมาน อัครภูมิ, 2551) สอดคล้องกับแนวคิดของ สิทธิชัย ชมพูพาทย์ (2554) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ต้องวางเป้าหมาย หลักการ ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่นักเรียนจะใช้ยึดเพื่อประเมิน ความสำเร็จของกิจกรรมการเรียนรู้ หรือในการแก้ปัญหาเกิดแรงจูงใจหรือกำลังใจในการเรียนรู้ นักเรียนก็จะพยายามเรียนรู้เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายการเรียนรู้

กลยุทธ์หลักที่ 3 ส่งเสริมการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮักกินส์ (2554) ที่ระบุว่าองค์ประกอบของความเป็นองค์การที่มีความคิดสร้างสรรค์สำหรับการแก้ไขปัญหานั้นหนึ่งนั้นคือ การจัดสรรทรัพยากร ลงทุนให้มาก จัดให้เหมาะสมกับด้านการวิจัยและการพัฒนา ฝึกฝนด้านการจัดการความรู้และการเรียนรู้ของนักเรียน และกลยุทธ์หลักที่ 4 ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอน เป็นหัวใจของงานวิชาการและเป็นกระบวนการสำคัญของ การพัฒนาหลักสูตรเพราะเป็นขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรจะประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Reali (2010) ที่ศึกษาบริบทที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ องค์ประกอบ

ที่สำคัญคือด้านกระบวนการ (Process) การส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ วิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหา นักเรียนสามารถวิเคราะห์กระบวนการที่ใช้ในการแก้ปัญหาได้ว่าสร้างสรรค์หรือไม่ เช่น การใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) กลยุทธ์หลักที่โรงเรียนควรจะไปวางแผนเชิงรุกเพื่อนำไปปฏิบัติ โดยเร่งด่วน คือ กลยุทธ์หลักที่ 1 ปฏิรูปการวัดและประเมินผลความสามารถของนักเรียนในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นจุดอ่อนมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีภาวะคุกคามจากสภาพแวดล้อมภายนอกอีกหลายประการ ดังนั้นจึงควรวางแผนเชิงรุกเพื่อลดจุดอ่อนและปัญหาจากปัจจัยเหล่านี้

1.2) ฝ่ายวิชาการดำเนินการปฏิรูปการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นลำดับแรก โดยการจัดระบบการวัดและ ประเมินผล ความสามารถในการนำแผนการคิดอย่างสร้างสรรค์ ลงสู่การปฏิบัติได้จริง

1.3) ครูควรมุ่งเน้นการวัดและประเมินผลให้นักเรียนมีทักษะการระบุปัญหา ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้แบบใช้กิจกรรมเป็นฐาน กิจกรรมการเรียนรู้ โดยการฝึกทักษะกระบวนการคิดหรือกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และกระตุ้นความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรค์แนวคิด วิธีการ รูปแบบ หรือสิ่งใหม่ ๆ เป็นทางเลือกในเชิงบวกที่หลากหลายและสามารถประเมินทางเลือกที่เป็นประโยชน์มาใช้ สำหรับการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม โดยผ่านกระบวนการวัดและประเมินผล

2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา ในโรงเรียน

2.2) ควรทำการวิจัยประเภทการพัฒนาแบบเพื่อสร้างแนวทางในการวัดและ ประเมินผลที่เหมาะสมกับโรงเรียนในกลุ่มต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งเน้นในการพัฒนานักเรียนที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้รูปแบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับบริบทในโรงเรียนต่าง ๆ ให้มากที่สุด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล ภู่งประเสริฐ. (2553). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชญาภรณ์ พัวพานิช. (2554). *ผลของการเรียนรู้ร่วมกันด้วยระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานบนเว็บ 2.0 ที่มีต่อการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุษาบัณฑิต)*. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/33586>
- ชนะวัฒน์ โอกละคร. (2558). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุษาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐพงศ์ กาญจนฉายา. (2555). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามหลักการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอนของนิสิต นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต)*. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/50286>
- ณิชา ฉิมทองดี. (2557). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุษาบัณฑิต)*. สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/44437>
- ธัญญรัตน์ บัวพันธ์. (2558). *การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุษาบัณฑิต)*

- บัณฑิต). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/51183>
- นฤมล จันทร์สุขวงศ์. (2551). การวิจัยและพัฒนาแผนกิจกรรมโครงการที่ประยุกต์ใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทักษะการทำงานกลุ่มและคุณภาพผลงานของนักเรียนประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/14717>
- ปกเกศ ชนะโยธา. (2557). การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/45406>
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันรามจิตติ. (2555). สภากรรมการเด่นด้านเด็กและเยาวชนในรอบปี 2554-2555. กรุงเทพฯ: สถาบันรามจิตติ.
- สมาน อัครภูมิ. (2551). บริหารการศึกษายุคใหม่: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สัมมา รณิธย์. (2556). หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติ การบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. สืบค้นจาก http://data.bopp-obec.info/emis/area_school.php
- สิทธิชัย ชมพูพาทย์. (2554). การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของครูและนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). สืบค้นจาก <http://ir.swu.ac.th/xmlui/handle/123456789/1341?show=full>
- สุพีรา ดาวเรือง. (2555). การพัฒนารูปแบบผสมผสานโดยใช้การเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน

และเทคนิคเพื่อนคู่คิดบนวิกิเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). สืบค้นจาก
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/45077>

ฮักกินส์, เจ. (2554). *101 เทคนิคการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์* [101 creative problem solving techniques] (วิทยา สุฤทธดำรง และ ณะศักดิ์ พึ่งฮั่ว, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: ไอ.ที.สแควร์.

ภาษาอังกฤษ

Isaksen, S. G., Dorval, K. B., & Treffinger, D. J. (2011). *Creative approaches to problem solving: A framework for innovation and change* (3rd ed.). Los Angeles: SAGE.

Reali, P. D. (2010). *H² solve wicked problems*. North Cololina: Lulu.

Takahashi, M. (2008). *Creative problem solving techniques*. Translated by Lertnaisat R. (3th ed.). Bangkok: Technology Promotion Association (Thailand-Japan).